

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
Ұлттық ғылым академиясының
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

2(402)

JANUARY – FEBRUARY 2023

ALMATY, NAS RK

Bulletin the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Құлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-64-39
<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2023
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансейтович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан
№ 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-64-39

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан,

2023 Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY;

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 6**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of

a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-64-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan,

2023 Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІН ЦИФРЛЫҚ КОНТЕНТТЕРДІ ПАЙДАЛАНУҒА КӘСІБИ ДАЯРЛАУДЫҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІ	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева ЖОО “ҚАЗАҚ ӘДБИЕТИ ТАРИХЫ” КУРСЫН ОҚЫТУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСТАНЫМДАР	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмутова ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА ПЕДАГОГТАРДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ– КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ (АКТ) ПАЙДАЛАНУ ДАЯРЛЫҒЫ	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.Ә. Әпендиев, В.В. Козина ҚАЗАҚСТАНДА ҰЛТТЫҚ ИНДУСТРИЯЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ІРКТЕУ ЖӘНЕ ДАЯРЛАУ ТУРАЛЫ МӘСЕЛЕГЕ (1917–1926 жж.)	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков ГЕОГРАФИЯ САБАҚТАРЫНДА ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ӘРЕКЕТІН БАСҚАРУ	67
А.А. Досқараева, О.Х. Мұхатова, А.К. Шашаев, Р. Жәлікқызы XIX ҒАСЫРДЫҢ II ЖАРТЫСЫ МЕН XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ МҰҒАЛІМ ФЕНОМЕНІ	79
Г.Т. Ерсұлтанова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылтырова, М. Аймағамбетова, А. Бахтияр ОҚУШЫЛАРДЫ ТОПТАСТЫРУДЫҢ ЫНТАЛАНДЫРУШЫ ӘЛЕУЕТІ (A2 ДЕҢГЕЙІ)	98
Р. Жилмағамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алиммағамбетова ЖЕКЕ БЕЙІМДЕЛГЕН ОҚЫТУ ЖҮЙЕЛЕРІН ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУ ПРОЦЕСІН БАСҚАРУ	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДЕ БИОЛОГ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУ ҮРДСІНДЕ КӘСІБИ ҚҰЗРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек ФИЗИКА КУРСЫНДА ВЕКТОРЛАРДЫ ҚОЛДАНА ОТЫРЫП ЭЛЕКТРОДИНАМИКА ЕСЕПТЕРІН ШЕШУ ӘДІСТЕМЕСІ	134
Б.С. Қапсан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ МӘДЕНИЕТІН ІС-ӘРЕКЕТ АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	148
Э. Қауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ АРҚЫЛЫ БИОЛОГ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	157
Г. Мұхаметқалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А.Т. Бакитов ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ СӨЙЛЕУ МӘДЕНИЕТІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Қуанбаева МЕКТЕПТЕ ФИЗИКА САБАҚТАРЫНДА МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ	182
Р.К. Садықова, Ш.С. Қуанышбаева, А.А. Есімова СТУДЕНТТЕРДІҢ ШЕТ ТІЛІН ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ АРТТЫРУ	194
Н.Н. Салыбекова, Ғ.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Қонаршаева БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕ СЫНЫПТАН ТЫС ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ (ӨСІМДІКТЕР БӨЛІМІ МЫСАЛЫНДА)	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова РЕФЛЕКСИЯ ҚАБІЛЕТІН ДАМУҒА ҮШІН БИОЛОГИЯ СТУДЕНТТЕРІН ӘДІСТЕМЕЛІК ДАЙЫНДАУДА КЕЙС ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ	221
Б.Т. Темірхан, М.Т. Велямов	

БИОТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІ ҚОЛДАНУ НЕГІЗІНДЕ БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУ ӘДІСІ (СӘБІЗ СЫҒЫНДЫСЫНАН ПЕКТИН ҚҰРАМДЫ ЭКСТРАКТИНІ АЛУ МЫСАЛЫНДА).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Көлбаев ЭЛЕКТРОНДЫҚ КІТАПХАНАНЫҢ ИНФОЛОГИЯЛЫҚ МОДЕЛІНІҢ ПЕДАГОГИКАДАҒЫ МӘНІ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадилова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темірханов ҒЫЛЫМ ДАМУЫНЫҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ: БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ҚҰЖАТТАРҒА ШОЛУ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Қанабекова, А.М. Сапарбаева ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚ САЛУ РЕЖИМДЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ТАЛДАУ.....	266
Л.Т. Ақильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Саркулова, Г.А. Райханова ӨНІРДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ПРОЦЕСТЕРДІ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ (ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕ).....	278
Г.Н. Аппақова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несіпбеков, Г.Е. Керімбек КОМПАНИЯНЫҢ АҚША АҒЫНДАРЫН БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАСЫМДЫЛЫҚТАРЫ.....	289
М.Т. Баймағанбетова МҮНАЙ БАҒАСЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ НАҚТЫ ВАЛЮТА БАҒАМЫНА ҰЗАҚ МЕРЗІМДЕГІ ӨСЕРІН ТАЛДАУ.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жұматаева МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРАЖАТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ АУДИТ ҚАЖЕТТІЛІГІ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
А.Ж. Бұхарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмағанбетова ЦИФРЛАНДЫРУ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ЖАНДАНДЫРУ ТӘСІЛІ РЕТІНДЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Мауқенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКАҒА КӨШҮ САЯСАТЫНЫҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН БАҒАЛАУ.....	344
Б.М. Жұрынов ЖОБАЛАР АРҚЫЛЫ СЕРІКТЕСТІК БИЗНЕС ЖЕЛІЛЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ПРОБЛЕМАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	354
З.О. Имамбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймұқашева, Д.А. Бекешева ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ САЛАЛАРЫН ЦИФРЛАНДЫРУ.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай ӨНІРДІҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ТҮРАҚТЫ ДАМУЫ БАҒЫТТАРЫ.....	389
Yildirim Kürşat, T.Ə. Əpenдиев, O. Қуанбай ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ ХАЛҚЫНЫҢ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ДАМУЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бақпаева ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ӨЗГЕРМЕЛІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОРТАҒА ДАЙЫНДЫҒЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕСІ: ҚАРЖЫЛЫҚ-БАСҚАРУ АСПЕКТІСІ.....	416
Г.А. Рахимжанова АДАМИ КАПИТАЛ ТИІМДІЛІГІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	430
Ф.Д. Салқынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Мақенова ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІН ДАМУЫ ЖАСТАР ЖҰМЫССЫЗДЫҒЫ ПРОБЛЕМАЛАРЫН ШЕШУДІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ.....	440
Т.С. Соқира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смағұлова, ПАНДЕМИЯНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕРГЕ ӨСЕРІН БАҒАЛАУ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫ КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ БӨСЕКЕГЕ ҚАБЫЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТТІ КАЛЫПТАСТЫРУ.....	463

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина ДИДАКТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ– БИОЛОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТА.....	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПРЕПОДАВАНИЮ КУРСА «ИСТОРИЯ КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ» В ВУЗАХ.....	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмудова ГОТОВНОСТЬ ПЕДАГОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНФОРМАЦИОННО–КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (ИКТ) В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.А. Апендиев, В.В. Козина К ВОПРОСУ О ПОДБОРЕ И ПОДГОТОВКЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ КАДРОВ В КАЗАХСТАНЕ (1917–1926 гг.).....	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков УПРАВЛЕНИЕ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФИИ.....	67
А.А. Доскараева, О.Х. Мухатова, А.К. Шашаев, Р. Жәліқызы ФЕНОМЕН УЧИТЕЛЯ В КАЗАХСКОМ ОБЩЕСТВЕ II ПОЛОВИНЫ XIX-НАЧАЛА XX ВЕКОВ.....	79
Г.Т. Ерсұлтанова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылытырова, М. Аймагамбетова, А. Бахтияр МОТИВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ГРУППОВОГО ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ (УРОВЕНЬ А2)	98
Р. Жилмагамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алимагамбетова УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ АДАПТИВНЫХ ПЕРСОНАЛИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ ОБУЧЕНИЯ.....	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ-БИОЛОГОВ ПРИ ПОЛИЯЗЫЧНОМ ОБУЧЕНИИ.....	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек МЕТОДИКА РЕШЕНИЯ ЗАДАЧ ЭЛЕКТРОДИНАМИКИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВЕКТОРОВ В КУРСЕ ФИЗИКИ.....	134
Б.С. Каплан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ ЧЕРЕЗ ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.....	148
Э. Кауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова ФОРМИРОВАНИЕ ЦИФРОВОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ПОСРЕДСТВОМ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	157
Г. Мухаметкалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А. Т. Бакитов МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ И ОСОБЕННОСТЕЙ КУЛЬТУРЫ РЕЧИ.....	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Куанбаева ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ НА УРОКАХ ФИЗИКИ В ШКОЛЕ.....	182
Р.К. Садыкова, Ш.С. Куаньшбаева, А.А. Есимова ПОВЫШЕНИЕ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ К ИЗУЧЕНИЮ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	194
Н.Н. Салыбекова, Г.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Конаршаева МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВНЕКЛАССНОГО ОБУЧЕНИЯ В БИОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ (НА ПРИМЕРЕ ОТДЕЛА РАСТЕНИЙ).....	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КЕЙСОВ В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СПОСОБНОСТИ К РЕФЛЕКСИИ.....	221
Б.Т. Темирхан, М.Т. Велямов	

СПОСОБ ПРЕПОДАВАНИЯ БИОЛОГИИ, ОСНОВАННЫЙ НА ИСПОЛЬЗОВАНИИ БИОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ (НА ПРИМЕРЕ ПОЛУЧЕНИЯ ПЕКТИНОСОДЕРЖАЩЕГО ЭКСТРАКТА ИЗ ЭКСТРАКТА МОРКОВИ).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Колбаев	
ЗНАЧЕНИЕ ИНФОЛОГИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ЭЛЕКТРОННОЙ БИБЛИОТЕКИ В ПЕДАГОГИКЕ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадирова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темирханов	
ПОКАЗАТЕЛИ РАЗВИТИЯ НАУКИ: ОБЗОР ПРОГРАММНЫХ ДОКУМЕНТОВ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Канабекова, А.М. Сапарбаева	
АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЖИМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	266
Л.Т. Акильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Саркулова, Г.А. Райханова	
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В РЕГИОНЕ (КАЗАХСТАН И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ).....	278
Г.Н. Аппакова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несипбеков, Г.Е. Керимбек	
ОСНОВНЫЕ ПРИОРИТЕТЫ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ КОМПАНИИ.....	289
М.Т. Баймаганбетова	
АНАЛИЗ ДОЛГОСРОЧНОГО ВЛИЯНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ ЦЕН НА НЕФТЬ НА РЕАЛЬНЫЙ ОБМЕННЫЙ КУРС.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жуматаева	
НЕОБХОДИМОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО АУДИТА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ.....	322
А.Ж. Бухарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмаганбетова	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ КАК СПОСОБ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Маукенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова	
ОЦЕНКА РЕАЛИЗАЦИИ ПОЛИТИКИ ПО ПЕРЕХОДУ В ЦИФРОВУЮ ЭКОНОМИКУ.....	344
Б.М. Журьнов	
ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПАРТНЁРСКИХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СЕТЕЙ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТЫ.....	354
З.О. Имамбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймукашева, Д.А. Бекешева	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай	
НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА РЕГИОНА.....	389
Yildirim Kürşat, T.A. Апендиев, О. Қуанбай	
ДЕМОГРАФИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ НАСЕЛЕНИЯ ТУРЕЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ЕГО ОСОБЕННОСТИ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бакпаева	
МЕТОДИКА ОЦЕНКИ ГОТОВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА К ИЗМЕНЧИВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ: ФИНАНСОВО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ.....	416
Г.А. Рахимжанова	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА.....	430
Ф.Д. Салкынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Макенова	
РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ МОЛОДЕЖНОЙ БЕЗРАБОТИЦЫ.....	440
Т.С. Сокира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смагулова	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ПАНДЕМИИ НА ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В КАЗАХСТАНЕ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев	
ФОРМИРОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ КАК ФАКТОРА ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТУРИНДУСТРИИ КАЗАХСТАНА.....	463

CONTENTS

PEDAGOGY

A. Abiltayeva, A. Nursafina DIDACTIC SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS –BIOLOGISTS FOR THE USE OF DIGITAL CONTENT.....	11
D. Aitenova, A. Mynbaeva, G. Belgibaeva METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS ON TEACHING THE COURSE "HISTORY OF KAZAKH LITERATURE" OF THE UNIVERSITY OF UNIVERSITY.....	25
Sh.Zh. Arzymbetova, A.K. Oralbekova, S.L. Makhmudova, K.I. Mahmutova READINESS OF TEACHERS TO USE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT) IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION.....	37
Zh.M. Asylbekova, T.A. Apendiyev, V.V. Kozina TO THE QUESTION OF THE SELECTION AND TRAINING OF THE NATIONAL INDUSTRIAL PERSONNEL IN KAZAKHSTAN (1917–1926).....	48
K.G. Balginbayeva, A.M. Mubarakov MANAGEMENT OF STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES USING DIGITAL TOOLS IN GEOGRAPHY LESSONS.....	67
A.A. Doskaraeva, O.H. Mukhatova, A.K. Shashaev, R. Zhalikyzy THE PHENOMENON OF TEACHER IN THE KAZAKH SOCIETY (SECOND HALF OF THE XIX–EARLY XX CENTURIES).....	79
G. Yersultanova, M. Jandildinov, Zh. Zhylytyrova, M. Aimagambetova, A. Bakhtiyar MOTIVATING POTENTIAL OF GROUPING LEARNERS (A2 LEVEL).....	98
R. Zhilmagambetova, A. Mubarakov, Z. Kopeyev, A. Alimagambetova MANAGEMENT OF THE LEARNING PROCESS USING ADAPTIVE PERSONALIZED LEARNING SYSTEMS.....	115
S.Zh. Ibadullayeva, L.B. Ramanova, N.D. Andreeva, M.T. Suleimenova, Zh.Zh. Izbasarova FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES IN THE PROCESS OF TRAINING SPECIALISTS-BIOLOGISTS IN MULTILINGUAL EDUCATION.....	123
A.A. Kaliyeva, L.E. Bazarbayeva, Kh.T. Kenzhebek METHODOLOGY FOR SOLVING PROBLEMS OF ELECTRODYNAMICS USING VECTORS IN THE COURSE OF PHYSICS.....	134
B. Kaplan, K. Zhumagulova, A. Maymataeva FORMATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL CULTURE OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS THROUGH THEIR ACTIVITIES.....	148
E. Kauynbayeva, S.V. Sumatokhin, M.B. Amanbayeva, D.U. Seksenova, A.K. Damenova FORMATION OF DIGITAL CULTURE OF BIOLOGY STUDENTS THROUGH INFORMATION EDUCATION.....	157
G. Mukhametkaliyeva, G. Baltabayeva, A. Alipbayeva, Zh. Zhumaliyeva, A. Bakitov METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE BASED ON NATIONAL VALUES AND FEATURES OF SPEECH CULTURE.....	170
K. Mukhtarkyzy, G. Abildinova, B. Kuanbayeva ADVANTAGES OF USING MOBILE APPS IN PHYSICS LESSONS AT SCHOOL.....	182
R.K. Sadykova, Sh.S. Kuanyshbayeva, A.A. Essimova INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE USING NEW TECHNOLOGIES.....	194
N.N. Salybekova, G.I. Issayev, A.I. Issayev, A.A. Konarshayeva METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF EXTRACURRICULAR EDUCATION IN BIOLOGICAL EDUCATION (BY THE EXAMPLE OF THE DEPARTMENT OF PLANTS).....	207
B. Sarimbayeva, G. Keubassova, R. Isbasarova, R. Junussova THE USE OF CASE TECHNOLOGY IN THE METHODOLOGICAL TRAINING OF BIOLOGY STUDENTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO REFLECT.....	221
B. Temirkhan, M. Velyamov	

METHOD OF TEACHING BIOLOGY BASED ON THE USE OF BIOTECHNOLOGY RESEARCH (ON THE EXAMPLE OF OBTAINING A PECTIN-CONTAINING EXTRACT FROM CARROT EXTRACT).....	231
K.T. Tuenbayeva, A.S. Ualtayeva, N.Sh. Kolbayev THE SIGNIFICANCE OF THE INFOLOGICAL MODEL OF THE ELECTRONIC LIBRARY IN PEDAGOGY.....	243

EKONOMICS

A.A. Abdikadirova, L.M. Sembiyeva, Zh.T. Temirkhanov INDICATORS FOR SCIENCE DEVELOPMENT: A REVIEW OF POLICY DOCUMENTS.....	255
S.N. Abieva, M.A. Kanabekova, A.M. Saparbayeva ANALYSIS OF THE PECULIARITIES OF TAX REGIMES IN KAZAKHSTAN.....	266
L.T. Akilzhanova, A.M. Rakhmetova, N.K. Sarkulova, G.A. Raikhanova STATE MANAGEMENT OF INFORMATION PROCESSES IN THE REGION (KAZAKHSTAN AND FOREIGN EXPERIENCE).....	278
G. Appakova, D. Kaltaeva, G. Muratbayeva, Ye. Nesipbekov, G. Kerimbek MAIN PRIORITIES OF THE COMPANY'S CASH FLOW MANAGEMENT.....	289
M.T. Baimaganbetova ANALYSIS OF THE LONG-TERM IMPACT OF CHANGES IN OIL PRICES ON THE REAL EXCHANGE RATE.....	300
Z. Bashu, L. Sembiyeva, S. Tazhikenova, G. Tazhbenova, B. Zhumatayeva THE NEED TO IMPLEMENT A STRATEGIC AUDIT IN ORDER TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF THE EXECUTION OF PUBLIC FUNDS.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӨСПІТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
A.Zh. Bukharbayeva, G.N. Bisembayeva, A.K. Oralbayeva, R.K. Aitmanbetova, B.K. Nurmaganbetova DIGITALIZATION AS A WAY TO ACTIVATE INNOVATIVE ACTIVITY IN AGRICULTURE.....	333
N.A. Gumar, M.D. Karimova, A.A. Maukenova, A.P. Beisenov, U.S. Yernazarova EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE POLICY ON TRANSITION TO THE DIGITAL ECONOMY.....	344
B.M. Zhurynov PROBLEMATIC ISSUES OF FORMING PARTNER BUSINESS NETWORKS THROUGH PROJECTS.....	354
Z.O. Imanbayeva, A.A. Aidaraliyeva, M.D. Saiymova, Z. Baimukasheva, D.A. Bekesheva DIGITALIZATION OF THE SECTORS OF THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	377
A. Xembayeva, Zh. Babazhanova, S. Serikbayev, B. Kuantkan, B. Shoshay DIRECTIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN THE REGION.....	389
Kürsat Yıldırım, T. Apendiyev, O. Kuanbay DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT OF THE POPULATION OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND ITS FEATURES.....	402
G. Mukina, M. Sultanova, G. Bayandina, L. Parimbekova, A. Bakpayeva METHODOLOGY FOR ASSESSING THE READINESS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES TO A VOLATILE ECONOMIC ENVIRONMENT: FINANCIAL AND MANAGERIAL ASPECT.....	416
G. Rakhimzhanova ECONOMIC FEATURES OF THE EFFICIENCY OF HUMAN CAPITAL.....	430
F.D. Salkynbayeva, G.Z. Tayauova, M.D. Saiymova, G.B. Abdishova, A.A. Makenova DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS AN EFFECTIVE WAY TO SOLVE THE PROBLEMS OF YOUTH UNEMPLOYMENT.....	440
T.S. Sokira, Zh.Zh. Belgibayeva, Kh.N. Sansyzbaeva, L.Zh. Ashirbekova, G.S. Smagulova ASSESSMENT OF THE PANDEMIC IMPACT ON DEMOGRAPHIC PROCESSES IN KAZAKHSTA.....	451
R.Sh. Takhtaeva, M.A. Bayandin, G.K. Demeuova, A. Aliyeva, M.K. Shakibayev FORMATION OF CORPORATE CULTURE AS A FACTOR OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF TOURISM INDUSTRY ENTERPRISES IN KAZAKHSTAN.....	463

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 402 (2023), 266-277
<https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.471>
UDC 33 336.201

© S.N. Abieva¹, M.A. Kanabekova^{2*}, A.M. Saparbayeva², 2023

¹Kazakh National University named after al-Farabi, Almaty, Kazakhstan;

²Kazakh National Pedagogical University named after Abai, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: abievas@mail.ru

ANALYSIS OF THE PECULIARITIES OF TAX REGIMES IN KAZAKHSTAN

Abieva Sabira Nurgalieвна — candidate of economic sciences. Kazakh National University named after al-Farabi

E-mail: abievas@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-9160-8622>;

Kanabekova Meruert — candidate of economic sciences. Kazakh national pedagogical university named after Abai

E-mail: kma.2372@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-2392-0136>;

Saparbayeva Aigul Maksutovna — Master of Economics (Finance and Credit). Department of Economic Specialties. Senior Lecturer Kazakh National Pedagogical University named after Abai

E-mail: ASaparbaeva80@list.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6783-5497>.

Abstract. The tax legislation of Kazakhstan is based on the Constitution, consists of the Tax Code and other regulatory legal acts. At present, despite the fact that the State Tax Service of the Republic of Kazakhstan corresponds to the system of state administration of central bodies, the reform of the tax system has not yet been completed, even though that the provisions of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan (hereinafter referred to as the Tax Code of the Republic of Kazakhstan) entered into force on January 1, 2002. Some sections and chapters of the Code already require significant adjustments. This applies to the provisions of the section "special tax regimes" of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan. For the modern economy of Kazakhstan, small business, agriculture and the manufactured industry are priorities. Therefore, the creation of an effective, simple and purposeful system of taxation of their business entities is a primary financial task. In this regard, the article discusses the peculiarities of the taxation regime of Kazakhstan. The types of special tax regimes, the procedure for their calculation and payment are justified by the changes of 2022. The article analyzes the types of special taxation regimes and the conditions for their implementation, the procedure for registration, and rights. In addition, it is noted that special taxation regimes in Kazakhstan have been created to reduce the tax burden on small and medium-sized businesses. Fines are charged for violating the deadlines for reporting and paying taxes. The article discusses the advantages and disadvantages of the generally established regime for LLC. In Kazakhstan, the calculation of the requirements and the procedure for applying the simplified declaration regime by IE will be presented. For individual entrepreneur applying a simplified declaration, the procedure for VAT registration is regulated in accordance with Article 82 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan. The article emphasizes the necessity and conditions of registration for VAT in case of excess of the income of an individual entrepreneur over the limit of annual income. In conclusion, it is noted that, despite the large number of different taxes and fees in the Kazakh legislation, the rates for the types of basic taxes paid to the budget are low compared to the CIS countries and the world. At the legislative level, much attention is paid to the support of agricultural producers.

Keywords: individual entrepreneur, special tax regime, tax reporting, budget, patent, simplified declaration, tax code

© С.Н. Абиева¹, М.А. Қанабекова^{2*}, А.М. Сапарбаева^{2*}, 2023

¹әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Алматы, Қазақстан;

²Абай атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан.

E-mail: abievas@mail.ru

ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚ САЛУ РЕЖИМДЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ТАЛДАУ

Аннотация. Қазақстанның салық заңнамасы Конституцияға негізделеді, Салық кодексінен және өзге де нормативтік құқықтық актілерден тұрады. Қазіргі уақытта ҚР-ның мемлекеттік салықтық қызметі орталық органдардың мемлекеттік басқару жүйесіне тиісті болғанымен, 2002 жыл 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасы Салық кодексінің (ары қарай ҚР СК) ережелері күшіне енгеніне қарамастан, салық жүйесін реформалау әліде болса аяқталған жоқ. Кодекстің кейбір бөлімдері мен тараулары қазірдің өзінде айтарлықтай түзетуді қажет етеді. Бұл ҚР СК "арнайы салық режимдері" бөлімінің ережелеріне қатысты. Қазақстанның қазіргі экономикасы үшін шағын бизнес, ауыл шаруашылығы және өндіруші өнеркәсіп салалары басым болып табылады. Сондықтан олардың шаруашылық жүргізуші субъектілеріне салық салудың тиімді, қарапайым және мақсатты жүйесін құру бірінші кезектегі қаржылық міндет болып табылады. Осыған байланысты мақалада Қазақстанның салық салу режимінің ерекшеліктері қарастырылады. Арнайы салық салу режимдерінің түрлері, оларды есептеу және төлеу тәртібі 2022 жылдың өзгерістерімен негізделеді. Мақалада арнайы салық салу режимдерінің түрлеріне және оларды жүргізудің шарттарына, рәсімделу тәртібіне, құқықтарына талдау жасалады. Сонымен қатар, Қазақстанда арнайы салық салу режимдері шағын және орта бизнес өкілдеріне салық жүктемесін азайту үшін құрылғандығы баяндалады. Есептілікті тапсыруда және салық төлеу мерзімдерін бұзғаны үшін айыппұлдар көлемі беріледі. Мақалада ЖШС үшін жалпыға бірдей белгіленген режимнің артықшылықтары мен кемшіліктері қарастырылады. Қазақстанда жеке кәсіпкерлердің оңайлатылған декларация режимін қолдану талаптары мен тәртібінің есебі беріледі. Оңайлатылған декларация қолданатын ЖК үшін ҚҚС бойынша есепке қою тәртібі ҚР салық кодексінің 82-бабына сәйкес реттеледі. Мақалада жеке кәсіпкердің табысы жылдық кірістің лимитінен асып кеткен жағдайда ҚҚС бойынша есепке тұру қажеттігі мен шарттары айтылады. Қорытындыда Қазақстан заңнамасында әртүрлі салықтар мен алымдардың санының көптігіне қарамастан, бюджетке төленетін негізгі салықтардың түрлері бойынша ставкалары ТМД және әлем елдерімен салыстырғанда төмендігі айтылған. Заңнамалық деңгейде ауыл шаруашылық тауар өндірушілерін қолдауға көп көңіл бөлінеді.

Түйін сөздер: жеке кәсіпкер, арнайы салық режимі, салықтық есептеме, бюджет, патент, оңайлатылған декларация, салық кодексі

© С.Н. Абиева¹, М.А. Қанабекова^{2*}, А.М. Сапарбаева², 2023

¹Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Алматы, Казахстан;

²Казахский национальный педагогический университет им. Абая, Алматы, Казахстан.

E-mail: abievas@mail.ru

АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЖИМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ

Аннотация. Налоговое законодательство Казахстана основывается на Конституции, состоит из Налогового кодекса и иных нормативных правовых актов. В настоящее время, учитывая то, что Государственная налоговая служба РК соответствует системе государственного управления центральных органов, реформирование налоговой системы еще не завершено, несмотря на то, что с 1 января 2002 года вступили в силу положения Налогового кодекса Республики Казахстан (далее НК РК). Некоторые разделы и главы Кодекса уже требуют существенной корректировки. Это касается положений раздела "Специальные налоговые режимы" НК РК. Для современной экономики Казахстана приоритетными являются малый бизнес, сельское хозяйство и добывающая промышленность. Поэтому создание эффективной, простой и целенаправленной системы налогообложения их хозяйствующих субъектов является первоочередной финансовой задачей. В связи с этим в статье рассматриваются особенности режима налогообложения Казахстана. Виды специальных налоговых режимов, порядок их исчисления и уплаты обосновываются изменениями 2022 года. В статье проводится анализ видов специальных режимов налогообложения и условий их проведения, порядка оформления и прав. Кроме того, отмечается, что специальные режимы налогообложения в Казахстане созданы для снижения налоговой нагрузки на представителей малого и среднего бизнеса. За нарушение сроков сдачи отчетности и уплаты налогов начисляются штрафы. В статье рассматриваются преимущества и недостатки общеустановленного режима для ТОО. В Казахстане будет представлен расчет требований и порядка применения упрощенного режима декларирования индивидуальными предпринимателями. Для ИП, применяющих упрощенную декларацию, порядок постановки на учет по НДС регулируется в соответствии со статьей 82 Налогового кодекса РК. В статье подчеркивается необходимость и условия постановки на учет по НДС в случае превышения дохода индивидуального предпринимателя над лимитом годового дохода. В заключении отмечается, что, несмотря на большое количество различных налогов и сборов в казахстанском законодательстве, ставки по видам основных налогов, уплачиваемых в бюджет, низкие по сравнению со странами СНГ и мира. На законодательном уровне большое внимание уделяется поддержке сельхозтоваропроизводителей.

Ключевые слова: индивидуальный предприниматель, специальный налоговый режим, налоговая отчетность, бюджет, патент, упрощенная декларация, Налоговый кодекс

Introduction

For the first time in Kazakhstan, the tax code "on taxes and other mandatory payments to the budget" came into force in 2002. There is also a classical taxation system with a set of taxes characteristic of a developed market economy.

In Kazakhstan, the tax burden has been significantly reduced for the most important sectors of the economy, especially for small and medium-sized businesses (hereinafter referred to as SMBs), the agrarian sector, and the social sphere (Abieva et al., 2012).

The favorable tax burden for SMBs leads to an increase in the number of entities working in these areas from year to year. So, as of January 1, 2022, the number of registered small and medium-sized businesses is 1694672, including in Almaty—295831. This figure is

17.4 % of the total number of residents of Kazakhstan (Report on the economy of Kazakhstan, 2021).

To date, it has been fully transferred to the electronic form of tax reporting. At the same time, the relationship between the taxpayer and the state budget is strengthened. In addition, the quality of tax administration will improve and revenues to the budget will increase. The question of how to open a business in Kazakhstan today is of interest to capable business people. Therefore, organizing your own business is not only an opportunity to improve the financial situation of any person, but also a real opportunity to become a free person. Many changes are made to the legislation every year. Some have a deferred deadline, such as after a year or after a few years. In this regard, it is difficult and time-consuming for an individual entrepreneur (hereinafter referred to as an individual entrepreneur IE) to control endless changes in laws and codes.

Materials and methods

In accordance with article 57–4 of the tax code, taxpayers applying a special regime, such as a patent, a simplified declaration, a fixed deduction regime and special tax regimes for agricultural producers, are 100% exempt from paying the following taxes: for LLC-corporate income tax (hereinafter referred to as CIT); for IE-personal income tax (hereinafter referred to as PIT); social tax; for LLC and IE-a single land tax-for peasant or farmers. According to the tax code, there are several regimes of taxation (Kairbaeva et al., 2018).

The choice of one of them will depend on the following factors:

- income and expenses of the enterprise;
- number of employees;
- type of services provided or type of goods produced;
- availability of partnership relations with entrepreneurs from other countries.

Conventionally, all modes can be divided into two groups:

- 1) generally established taxation regime;
- 2) special tax regimes (patent, simplified declaration and fixed deduction regime).

The difference between these tax regimes is that special tax regimes are created to reduce the tax burden on SMB representatives. When registering an IE, he has the right to independently choose the regime that suits him.

If the tax return does not specify the taxation regime, then the IE is automatically transferred to the generally established taxation regime (hereinafter referred to as the GETR).

An IE has the right to apply a special tax regime in which a fixed deduction for small business entities is used. The average list number of employees for the Tax Period should be 50 people. At the same time, income should not exceed 144184 times the monthly calculation index (hereinafter referred to as MCI) established by the law on the Republican budget and effective on January 1, 2022. Most often, this tax regime is used by entrepreneurs engaged in wholesale and retail trade activities or working in the construction industry. In connection with the difficult situation caused by the pandemic, from January 1, 2021, a special tax regime began to be applied, in which the deduction registered in Kazakhstan is used. It was created specifically to temporarily support the country's business. In this mode, a single preferential rate is applied, VAT and social taxes are excluded. Thus, guided by three main factors (type of activity, number of employees, income), it is possible to choose the regime that best suits the business.

A feature of the patent regime is the payment of tax on the purchase of a patent. For this reason, the entrepreneur is not required to have a fiscal check and a cash receipt. After all, an IE working with a patent does not submit reports, does not keep them in accounting. In this regard, not every individual can apply a special tax regime on the basis of a patent. Has the right to work in the patent system, subject to the following conditions:

- 1) profit for the year should be less than 3528 times the amount of MCI;
- 2) there should not be hired workers;
- 3) the type of activity of an IE must be included in the composition of those allowed under this regime (taxi, rental, etc.).

Results

In Kazakhstan, since 2020, an IE working with a patent has been banned from trading. When it is determined to conduct activities that are not included in the list in the procedure for applying a patent, then the transfer from the patent regime to the "Universal established taxation" regime will be carried out automatically. When accepting cash and payment cards, an IE working with a patent must use the online cash register and have a check. When accepting payment only in non-cash, the presence of an online cash desk is not required (Bogdanova et al., 2020).

The types of income for which a special taxation regime can be applied on the basis of a patent are specified in Article 681 of the tax code of the Republic of Kazakhstan. Income attributable to them:

- from the sale of goods, services, rental of property;
- from writing off obligations;
- granting the right to demand;
- from the implementation of joint activities;
- fines, penalties and other types of sanctions recognized by the debtor;
- amounts received from the state budget to cover expenses;
- the presence of an excess item detected during the inventory.

On the site Mybuh.kz to obtain a patent, the entrepreneur must specify:

If the IE working with the patent receives any other income not specified in Article 681 of the tax code, they are subject to the "Universal established taxation" regime.

First, the entrepreneur must register as an IE and submit an application for tax within 3 days:

- Application on the sample form 911.00 "calculation of the cost of a patent" (article 685 of the tax code of the Republic of Kazakhstan);
- Coupon or notification of state registration of IE;
- Documents confirming payment of the cost of the patent.

This is done in the taxpayer's personal account on the site (salyk.gov.kz) can be made or submitted to the form of 911.00 tax in paper form. It can be also signed the electronic form 911.00 using an electronic digital signature and a one - time password from SMS. The only form to be submitted to the tax office is 911.00. for example:

- type of services;
- the validity period of the patent;
- the estimated amount of income;
- about making settlements in cash or non-cash.

The amount of income planned for the period of application of the patent is determined by the taxpayer himself. It is necessary to calculate the cost of the patent from the amount of income and pay it. Then, after checking the correctness of the calculation of the amount of tax and social benefits, as well as their actual payment, the system receives a decision of the tax authority on the registration of the IE's patent (if errors are found, a notification indicating the reason for the refusal to register).

In accordance with article 684 of the tax code of the Republic of Kazakhstan, the tax period for applying a patent is a calendar year. But the entrepreneur has the right to purchase a patent for any period, from 1 month to 1 year. This should be done before the start of entrepreneurial activity. If, The entrepreneur plans to continue his activities after the expiration

of the patent, then it is necessary to purchase the next patent before the expiration of the previous patent. Also, if a person plans to change his regime, the shift notification must be issued before the start of the month in which the transition is planned. Otherwise, it will be automatically transferred to the "Universal fixed taxation" mode. If it is planned to terminate the activity, the application for termination must be submitted without reaching the date of expiration of the current patent (Tax code, 2023).

According to changes in 2022, the cost of the patent is 1 %-from income pays personal income tax (not from Net Profit). In addition to the cost of the patent, the IE must pay monthly for himself (from the amount of "salary"):

- contributions to the mandatory pension contribution (hereinafter referred to as MPC) – 10 %; social contributions – 3.5 %;

- contributions to compulsory social health insurance (hereinafter referred to as CSHI) 1.4% of the minimum wage (hereinafter referred to as MW) 5 % (KZT 4,200 in 2022). In case of arrears, contributions for the unpaid period (but not more than 1 year) for the right to medical care within the framework of CSHI must be paid at a rate of 5 % from 1 MW for each month.

The range to which the salary amount can be assigned:

- For MPC-from 1 to 50 MW per month;

- For social contributions-from 1 to 7 MW.

At the same time, the amount of salary should not exceed the actual income for which personal income tax is paid. Often, private entrepreneurs prefer to set a salary equal to 1 MW for their own convenience. Self-employed persons working with patents do not pay social tax — this tax has been abolished for them since 2018. At the same time, it is important to mention: according to the 2019 Law of the Republic of Kazakhstan, the amount of social security for micro and small business entities has decreased by 100 % until 01.01.2023. Therefore, social security for this period there is no need to pay (the value of the patent is equal to 0). Accordingly, when submitting the form 911.00 for 2022, the amount of planned income will be indicated in the report, and the amount of the tax to be calculated is 0 tenge.

Discussion

Let us dwell on the conditions and features of conducting a special taxation regime based on a simplified declaration in Kazakhstan. This type of taxation regime is chosen by the entrepreneur himself. The simplest and most convenient taxation regime for Kazakhstani entrepreneurs is the one based on a simplified declaration. The regime includes a reduction in reporting procedures, ease of drawing up and submitting reports, that is, it allows an entrepreneur to do without the help of a manager. Especially if the IE does not use the labor of hired workers. We see the requirements and procedure for applying the simplified declaration regime by individual entrepreneurs in Kazakhstan in Table 1. Individual entrepreneurs who meet the criteria in the table can apply this taxation regime.

Table 1 – Conditions for conducting a special taxation regime based on a simplified declaration in Kazakhstan

№	Indicators	Limit
1	Number of employees (including IE)	30 people
2	Branches and objects of taxation in other cities and regions	There should not be branches and objects in other cities
3	Turnover for half a year (without the use of the TCIS)	24 038 MCI (82931100tenge for2023year)
4	Turnover for half a year (with the TCIS)	24 038 MCI +70 048 MCI = 94 086 MCI (288 185 418 tengefor 2022)

5	Service area	All, except for those specified in paragraph 2 of Article 683 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan
Note: Tax code (with amendments and additions as of 01.01.2023)		

According to the Tax Code of the Republic of Kazakhstan, a three-component integrated system (hereinafter referred to as the TCIS) is an integrated system that includes:

- online CCR (control–cash register);
- POS-terminal;
- automated goods accounting system (ERP–system).

The tax authority must be registered with the tax authority. All issues related to the simplified declaration tax regime are regulated by Article 683 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan. An IE is required to report on form 910.00 every six months and has the right to submit it online. All conditions must be met simultaneously. If at least one of the points is violated, the IE will automatically switch from the simplified to the generally established taxation regime. If an IE does not have employees, it pays the following types of taxes to the budget and deductions on its own profit.

Table 2 – Taxes and contributions paid by IE without employees

№	Tax / contribution	Rates	Terms of payment
1	Personal income tax and social tax	3 % of income (personal income tax 1.5 % + social tax 1.5 %)	1 time per half year, until August 25 (1 half year); until February 25 of the following year (2 semesters)
2	MPC	10 % of salary	Every month, until the 25th of the next month
3	Social transfers	3.5 % of salary	Every month, until the 25th of the next month
4	Compulsory social health insurance	5 % from 1.4 MW (4,200 tenge in 2022)	Every month, until the 25th day of the next month
Note: Tax code (with amendments and additions as of 01.01.2023)			

The payers of social security contributions are employers, that is, legal entities and adequate entrepreneurs dealing with hired workers. At the same time, the base for calculating the amount of wages, that is, m and social payments can be set by an IE at his discretion. If the service is officially terminated, it is not necessary to submit reports and pay taxes, if there is no official termination, the IE must submit reports even if there is no income. If an IE in the simplified taxation regime hires employees, in addition to the above payments, it is necessary to pay for employees (from the amount of their wages) (Conclusion to the report on the execution of the republican budget for, 2021): 10 % PIT;

10 % MPC;

3.5 % Social transfers;

3 % Compulsory social health insurance; 2 % of contributions to health insurance.

Workers are paid monthly by the 25th of the following month (that is, by February 25th for January). At the same time, a IE does not pay social tax for employees. When calculating payments, it is necessary to take into account whether the worker is a pensioner, a disabled person, a citizen of the Republic of Kazakhstan or a foreigner. Taxation of the income of such workers depends on this consideration. IE workers using the simplified declaration can:

- payment for incapacity for work (in the amount of no more than 15 MCI per month);
- annual leave of at least 24 calendar days;

– compensation for unused vacation.

VAT reporting can be mandatory or voluntary for an IE using a simplified declaration. The procedure for accounting for VAT is regulated in accordance with Article 82 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan. In case of exceeding the limit of annual income, it is necessary to account for VAT (depending on the use of TCIS by the OJSC in the simplified declaration) (Tax code, 2023).

Table 3. Conditions for VAT registration of an IE using a simplified declaration

№	Indicators	Limitperyear	Accountingfor VAT
1	If TCIS is not used	20 000 MCI (61 260 000 tenge for 2022 year)	It is not necessary up to this amount, it is necessary when there is more.
2	If TCIS is used	20 000 MCI +114 184 MCI =134 184 MCI (411 005 592 tenge for 2022year)	It is not necessary up to this amount, it is necessary when there is more. It is also necessary to provide separate accounting for cash and non-cash payments.
Note: Tax code (with amendments and additions as of 01.01.2023)			

If the limit of 20,000 MCI per year is exceeded (without the use of TCIS), then the IE will need <https://24.kz/ru/news/p-2022-godu-v-kazakhstane>:

- Registration for VAT and obtaining a payer's certificate;
- Payment of 12 % VAT in addition to 3 % "simplified declaration" tax;
- Submission of 300.00 form every quarter (VAT declaration).

At the same time, it should be noted that the "simplified declaration"

Do not confuse the applicable half-yearly income limits and annual income limits, in case of exceeding them, the VAT payer is obliged to register as an entrepreneur.

If the limit of 20,000 MCI per year is exceeded (without the use of CIS), then the IE will need:

- Registration for VAT and obtaining a payer's certificate;
- 3 % payment of VAT in addition to the tax in the "simplified declaration" 12 %;
- 300.00 form per quarter (VAT declaration).

At the same time, it should be noted that the "simplified declaration"

It should not be confused with semi-annual income limits and annual income limits, which allow the use of which, in case of excess, the VAT payer is obliged to register as an entrepreneur.

An IE using the "Simplified Declaration" can make the following reports:

- independently;
- outsourcing of accounting services;
- with the help of a staff accountant (this is not always justified in terms of costs).

An IE who conducts accounting on his own should carry out the procedures for registration of receipts in accordance with the following information (tabl-4).

Table 4 - The procedure for processing receipts by an IE

№	Types of payment acceptance	Order of procedure
1	Banknotes	It is mandatory to set up an online cash register and have a CCR check
2	With a bankcard	It is mandatory to set up an online cash register and have a CCR check
3	Transfer via mobile application	It is mandatory to set up an online cash register and have a CCR check

4	To the bank account of the IE for the sold goods	It is mandatory to write a payment account, invoice and electronic invoice
5	To the bank account of an IE for works and services	It is mandatory to write a payment account, an electronic act of completed works and an electronic invoice.
Note: Tax code (with amendments and additions as of 01.01.2023)		

According to Article 412 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan, starting from April 2021, an electronic invoice must be written if the amount of payment exceeds the limit of 1000 MCI. In 2022, this amount will be 3,063,000 tenge. In addition, electronic invoices must be written by VAT payers, sellers of imported goods and all taxpayers (VAT payers and non-VAT payers) who provide international cargo transportation services. In addition, tax benefits are provided for IE who use the simplified taxation regime in Kazakhstan. That is, according to the Law of the Republic of Kazakhstan dated 27.12.2019, from 01.01.2020 to 31.12.2022, an IE was exempted from paying personal income tax and social tax. It should be noted that exemptions are not granted for an IE working in the following spheres: gaming business, providing security services, production or wholesale of excisable products (alcohol, tobacco), conducting lotteries and foreign economic activities ([//24.kz/ru/news/p-2022-godu-v-kazakhstan](http://24.kz/ru/news/p-2022-godu-v-kazakhstan)).

An IE in a simplified regime, carrying out foreign economic activity with the countries of the Eurasian Economic Union (Russia, Belarus, Kyrgyzstan, Armenia), is exempt from paying personal income tax and social tax only until 2023.

There is also a discount for IE with employees: if the salary of 1 employee is more than or equal to 25 MCI (-76,575 tenge for 2022), the tax payable for each such employee can be reduced by 1.5%. If an IE violates the deadlines for paying taxes and contributions when submitting reports, he is liable in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan (table 5).

Table 5 – Amount of fines for violation of reporting and tax payment deadlines

№	Name	Code of Administrative Offenses of the Republic of Kazakhstan	Warning	Fine
1	In case of violation of the rules of application of taxation regime	Article 270	+	15 MCI
2	In case of not submitting the tax report on time	Article 272	+	30 MCI
3	Non-payment of compulsory social medical insurance and social transfers on time	Article 92-1	+	20% of the amount of the untransferred transfer
4	Failure to pay MPC on time or in full	Article 91	+	20% of the amount of the untransferred transfer
5	Failure to write an electronic invoice	Article 280-1	+	40 MCI
6	Late registration of electronic invoice	Article 280-1	+	20 MCI
7	In case of failure to report on VAT on time	Article 269, 3p.	-	50 MCI
Note: Conclusion to the report on the execution of the republican budget for, 2021				

The generally established taxation regime (hereinafter GETR) is suitable for all types of business. Like all modes, the general mode has its pros and cons. All types of income and expenses that go to deductions and do not go to deductions are taken into account. If entrepreneurs engaged in the production of alcoholic beverages and tobacco products, sell oil products, provide accounting, consulting and financial services, they are obliged to pay tax on the basis of GETR. The object of GETR taxation is the difference between the company's income and expenses in the course of business activity. Therefore, organizations using GETR:

- Types of activities specified in Article 683 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan;
- organizations providing services under agency contracts;
- structural divisions (branches);
- exceeding the amount of income specified in the tax period;
- In case of exceeding the number of employees specified in paragraph 2 of Article 683 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan.
- The special taxation regime of the LLC using the GETR differs from the special taxation regime:
 - can be used for any type of service;
 - lack of restrictions on the amount of turnover from sales or services;
 - there are no restrictions on the number of employees;
 - tax period - calendar year.

Private entrepreneurs who use GETR and use the labor of hired workers are obliged to keep accounting records in accordance with the Law of the Republic of Kazakhstan "On Accounting and Financial Reporting" (The Law of the RK "On Accounting and Financial Reporting, 2022).

Taxes payable by LLCs using GETR:

- 20 % CIT on taxable income (10 % for agricultural producers);
- VAT-12 % (when exceeding the minimum turnover);
- Other taxes depending on the type of LLC activity (transportation, mineral extraction, surplus profit, etc.).

It is necessary to pay in addition to the salary of employees:

- 10 % PIT;
- 10 % MPC;
- 3.5 % social transfers;
- social tax at the rate of 9.5 % of the employer's expenses paid to employees after deducting the amount of social transfers;
- 3 % compulsory medical insurance;
- 2 % contributions to medical insurance.

From 2022, workers have the right to use a tax deduction for PIT in the amount of 14 MCI (14*3,063 = 42,882 tenge) when calculating wages.) Taxes on wages are paid monthly, until the 25th day of the previous month (for January - paid in February).

The main reporting of LLCs using GETR is:

- year-end declaration on CIT in form 100.00 (to be submitted by March 31 of the next year); personal income tax and social tax declaration form 200.00 is submitted (until 15.05, 15.08, 15.11 and 15.02 of the following year).

In addition, the following may be recommended:

- settlement on form 700 plus form 701 and form 701.01 (property and transport);
- Form 400 and calculation form 421 (excise duties); Form 300 (VAT).

For IE, 220 tax forms are submitted once a year by March 31 and CIT is paid to the budget (10% of profit).

At the same time, not all LLCs using GETR are necessarily VAT payers. Accounting for VAT is mandatory only when the cash turnover limit is exceeded in the amount of 20,000 MCI (61,260,000 tenge). In this regard, not all transactions are included in 20,000 MCI, but only those that are subject to VAT in accordance with Article 369 of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan. Also, he can voluntarily register for VAT. Property tax rate for LLC is 1.5%. Property tax must be paid in equal installments throughout the year no later than the 25th day of February, May, August, and November. The generally established regime for LLCs, especially when registering for VAT, requires complete reporting, as well as compliance with reporting and tax payment deadlines.

Conclusion

Despite the large number of different taxes and fees in the legislation of Kazakhstan, it should be noted that the rates of the main taxes paid to the budget (CIT, PIT, excise tax, VAT) are low compared to the countries of the CIS and the world as a whole. At the legislative level, much attention is paid to supporting agricultural producers. Several special tax regimes are provided for them, as well as various tax benefits when paying tax according to general rules. Differs in the system of distribution of tax revenues to budgets of different levels. This situation allows payers to finance state and local needs without imposing an additional tax burden. The basic tax law regulates all aspects of tax relations, which is an additional guarantee for taxpayers of their rights in the event of controversial situations. In general, the tax legislation of the Republic of Kazakhstan is progressive and meets the needs of both the state and society.

REFERENCES

- Abieva S.N., Aliyeva M.M., 2012 — tax and Taxation: a textbook. Ё- Almaty: Economics. 2012. - 244 p.
- Abieva S.N., Aliyeva M.M., 2014 — Tax Administration: textbook / Abieva S.N., Aliyeva M.M. – Almaty: 2014–Page 240. ISBN 9965–0001 recommended by the Ministry of education and science of the Republic of Kazakhstan.
- Bogdanova E.A., Kovtanyuk N.V., Naukenova B.N., 2020 — Taxes and taxation: A textbook. — Pavlodar: Kereku. 2020. – 132 p.
- Report on the economy of Kazakhstan-summer 2021.
- Conclusion to the Report of the Government of the Republic of Kazakhstan on the execution of the national budget for 2020 / the Accounts Committee for Control over Execution of the Republican Budget, 2021. – 363 p.
- Kairbaeva G.K., Zavyalova E.N., 2018 — tax management: educational and methodological manual. – Kostanay, 2018. – 96 p.
- Sembieva L.M., Zhagyparova A.O., Serikova M., Korzeb C., 2019 — “Theoretical and practical issues of introducing state audit in the republic” // Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Almaty. 2019. № 5. Pp. 132–142.
- Sembieva L.M., Zhagyparova A.O., Tulegenova Zh.U., Seitova R.B., 2019 — // Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Almaty, 2019. № 5. Pp. 204–214.
- Statistical reporting data of the state Revenue Committee of the Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan for 2020–2022.
- The Law of the Republic of Kazakhstan on Accounting and Financial Reporting (with amendments and additions as of 12.09.2022).
- The Code of the Republic of Kazakhstan on Taxes and Other Mandatory Payments to the Budget (Tax Code) (with amendments and additions as of 01.01.2023).
- Tajibaeva A.Kh., 2017 — tax law of the Republic of Kazakhstan: educational and methodological manual. - Kostanay: A. Baitursynov KSU. 2017. - 154 p.
- <https://24.kz/ru/news/polezno-znat/item/521691-kak-izmenilis-otchisleniya-za-osms-v-2022-godu-v-kazakhstane>.

Panzabekova A., 2018 — formation and development of the information society in terms of its impact on the quality of life of the population. Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. ISSN 2224-5227. Volume 5. Number 321 (2018). Pp. 94-99. <https://doi.org/10.32014/2018.2518-1483.14>.

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

**[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)
ISSN 2518–1467 (Online),
ISSN 1991–3494 (Print)**

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК Р. Жәліқызы

Редакторы: М.С. Ахметова, Д.С. Аленов

Верстка на компьютере Г.Д. Жадыранова

Подписано в печать 30.04.2023.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф. 27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 1.